

Lớp Phật Pháp Buddhaddhamma
Giáo trình TƯƠNG ƯNG BỘ – SAMYUTTANIKĀYA

Bài học ngày 11.5.2021

NGƯỜI CÓ LÒNG TÀM
Kinh Tàm Quý (Hirīsuttam)

CHƯƠNG I. TƯƠNG ƯNG CHƯ THIÊN, PHẨM VƯỜN HOAN HỖ (S.i,7)

Ở đời không ai không bị chỉ trích. Nhưng nói đến chê trách đúng pháp, đúng việc thì những bậc sống với chánh niệm và đoạn tận phiền não thì vẫn có. Tuy nhiên, cũng theo lời Phật dạy, số người này không nhiều. Có hai điểm cần lưu ý trong bài kinh này. Hiri là tà tâm chứ không phải là tà quý. Tàm ở đây là hổ thẹn với điều sai quấy. Một bậc giải thoát hoàn toàn không có sự thúc liễm bằng tà quý như người còn phiền não. Tuy vậy lòng tà ở đây nên hiểu với ý nghĩa rất rộng là một người có đủ hiểu biết và chánh niệm về những sở hành của mình để không làm những việc sai quấy.

Kinh Văn

"Hirīnisedho puriso,
Người được tà chế ngự,

koci lokasmim vijjati.
Tìm được ai ở đời?

Yo nindam apabodhati
Ai biết ngăn chỉ trích,

asso bhadro kasānivāti..
Như ngựa hiện bóng roi.

(Thế Tôn)

"Hirīnisedhā tanuyā,
Người được tàm chế ngự,

ye caranti sadā satā.
Sống thường thường chánh niệm,

Antaṃ dukkhassa pappuyya
Vị ấy đạt kết quả,
Khổ đau được đoạn tận,

caranti visame samanti..
Bước những bước thăng bằng,
Trên đường không thăng bằng.

Bản hiệu đính

Người hổ thẹn tội lỗi
Có chăng ở đời này
Ngăn trừ những chỉ trích
Như ngựa thuần với roi?

Số ít có lòng tàm
Sống luôn với chánh niệm
Số ít đoạn khổ đau
Vững bước đường gập ghềnh

Thích văn

Hirīnisedho: Người tự chế bằng sự hổ thẹn tội lỗi

nindaṃ: chê trách, chỉ trích

ye caranti sadā satā: người luôn sống với chánh niệm,

caranti visame samanti: bước thăng bằng trên đường gồ ghề

Thích nghĩa

Theo Sớ giải thì vị thiên thác mắc là có chãng những bậc trọn lành (a la hán) không thể bị chỉ trích một cách chân chánh. Trong câu hỏi của vị thiên cũng chứa đựng một hình ảnh thí dụ: một con ngựa thuần không cần chờ tới bị đánh mà chỉ thấy bóng roi đưa lên là biết nên làm gì. Đức Phật trả lời rằng có. Đó là những bậc luôn sống với chánh niệm và vững bước trên cuộc sống lắm thăng trầm. Nhưng số đó không nhiều.

*Dịch giả: Hoà Thượng Thích Minh Châu
Biên soạn Giáo trình: Tỳ kheo Giác Đăng*

-ooOoo-

8. Hirīsuttam [Mūla]

18. "Hirīnisedho puriso, koci lokasmim vijjati.
Yo nindam apabodhati [apabodheti (syā. kam. ka.)], asso bhadro kasāmivāti..
"Hirīnisedhā tanuyā, ye caranti sadā satā.
Antam dukkhassa pappuyya, caranti visame samanti..

8. Hirīsuttavaṇṇanā [Aṭṭhakathā]

18. Aṭṭhame **hirīnisedhoti** hiriyā akusale dhamme nisedhetīti hirīnisedho. **Koci lokasmim vijjatīti** koci evarūpo vijjatīti pucchati. **Yo nindam apabodhatīti** yo garaham apaharanto bujjhati. **Asso bhadro kasāmivāti** yathā bhadro assājānīyo kasam apaharanto bujjhati, patodacchāyam disvā samvijjhanto viya kasāya attani nipātam na deti, evameva yo bhikkhu bhūtassa dasaakkosavatthuno attani nipātam adadanto nindam apabodhati apaharanto bujjhati, evarūpo koci khīṇāsavo vijjatīti pucchati. Abhūtakkosena pana parimutto nāma natthi. **Tanuyāti** tanukā, hiriyā akusale dhamme nisedhetvā carantā khīṇāsavā nāma appakāti attho. **Sadā satāti** niccakālam sativepullena samannāgatā. **Antam dukkhassa pappuyyāti** vaṭṭadukkhassa koṭim antabhūtam nibbānam pāpuṇitvā. Sesam vuttanayamevāti.

Hirīsuttavaṇṇanā niṭṭhitā.